

Endrédy Zoltán Sándor

Endrédy Zoltán Sándor, római katolikus pap, plébános, hittanár, költő. Répceszemerén született 1912. január 21-én. A győri bencéseknél töltött iskolaévek után került a budapesti Központi Papnevelő Intézetbe, amelynek elvégzését követően 1937. június 30-án Győrben szentelték pappá.

Mosonszentmiklóson kezdte papi pályáját, majd Himodon és Egyeden volt segédlelkész. 1940-től a Tatabányai környéki bányásztelepüléseken hitoktatóként szolgált. 1942-ben került Sopronba, ahol a Városlébánia hitoktatójaként a Siketnéma Intézetben, a Petőfi Sándor Polgári Fiúiskolában és az állami polgári leányiskolában tanított hittant. 1948-ban – azzal a váddal, hogy segítette nyugatra szökni Mihalovics Zsigmondot, az Actio Catholica vezetőjét, – letartóztatták és a pest-budai, majd a kistarcsai internálótáborba került. Tíz év börtönre ítélték, de 1951-ben szabadon engedték. 1952-től 1987-ig a Komárom-Esztergom megyei Környén volt plébános. Az 1956-os forradalmat követően újra letartóztatták, fél évig raboskodott börtönben. Tatabányán hunyt el 1996. augusztus 2-án.

Plébánosi, hitoktatói tevékenysége mellett verseket írt, folyóiratokban publikált. A katolikus költészeti hagyományokon nevelkedett Endrédy Zoltán Sándor, Sík Sándort, Mécs Lászlót lelki rokonainak tartotta. Költeményei zárt világban mozognak s érdekes ellentmondásként mégis tág témakört ölelnek fel. A szentély magánya, Róma fenséges vallásos élménye mellett megszólaltatja a falusi emlékek és füstölgő gyárkémények világát is. Az igazi átfogó, összetartó kapocs a nagy Isten-élmény, ez cseng ki verseiből mindig, bármily témakörből fakadnak is azok. Több költeménye jelent meg az Élet katolikus folyóiratban, XII. Piusz pápa tiszteletére írt *Békehimnuszát* öt nyelvre is lefordították. 1939-ben *Tüzek közé keverve*, 1942-ben pedig *A csend foglya szól* címmel jelentek meg verseskötetei. Sík Sándor, Mécs Imre és Prohászka Ottokár volt rá nagy hatással. A vallásos

versek mellett pályafutásának színhelyei, életének eseményei is megihlették, *A vert város című* versét Sopron 1944. december 6-i bombázásának emlékére írta. 1948-ban *Boldogasszony Sopron felett* címmel könyve jelent meg Szűz Mária magyarországi tiszteletéről. Ebben számba veszi Sopron közel hetven Mária-emlékét. A kötetet Diebold Károly fotói illusztrálják, a címoldal fametszetét Sterbenz Károly készítette. 1952-től 1987-ig a Komárom-Esztergom megyei Környén volt plébános, majd esperes. Az 1956-os forradalmat követően újra letartóztatták, fél évig börtönben raboskodott.

Tatabányán hunyt el 1996. augusztus 2-án, a környei temetőben nyugszik.

Irodalom:

SZÉKELY László: Négy dunántúli papköltő. Endrédy Zoltán: A csend foglya szól. Bp. 1942.

Magyar Kultúra. Társadalmi és tudományos szemle. Bangha Béla szerk. 26. évfolyam (Budapest, 1939) 1-12. szám

A VERT VÁROS

Írta: ENDRÉDY ZOLTÁN SÁNDOR

Alpok tövén, mint ékszerláda,
Emelkedett e régi város.
De most lapulva, romba döntve,
Verve, heverve, összetörve,
Sajgó sebeikkel csak kiáltoz.

Tetők szabályos pikkelyét
Ezer darabban tartja torz fal.
Az udvar vitrinek szobáit
Mohón lenyelte, mégis ásít
Széjjelszakadt szomjas torokkal.

Virággal ékes ablakokból
Lepattogott, végigsörömpölt
Üvegnek csilló szőnyegéből
Akárcsak áradt könnyezés dől,
Mit kinnal kortyol meggyötört föld.

Az ódon utca házain
Barok remeknek nincs tovább.
Hiába kérdezed miértjét,
A rémes vas-sasok kitepték
A zongorák fehér fogát.

Tizenkettőt az elmúlásra
Ütöttek antik ébenórák.
Világhíres kép drága vásznát
Éles szilánkok összeválták
S a durva téglák megtiporták.

Ihol, siléc, turistabot!
— Ugyes fiúcska megtalálta. —
Bomlott dobozban annyi lepke,
Sapkát mutat még, azt viselte
Örökre tünt diákbarátja.

A lexikon s a kézirat
S a zöld, sejtelmes lámpaernyő,
Kis utca szélén fűrge nyomda
Nagy kultúrája is halomba,
Mely szegyenünk már, elrettentő.

Bársony szalonnak omladékán
Nebánts szűrő szilánk a váza.
Öröklött cselló teste horpadt,
A benne bűgő bánatos hang
Halálosan komoly szonáta.

A szörnyű műtét színhelyénél
Kemény munkában egyre lázad
— Mert nincsen, nincs a háziasszony!
Ásó, lapát, hogy fölkutasson
Nem rézüstöt, csak múmiákat.

És még más életben maradtak
Koporsó-boltnál sorbaállnak.
Zokogva vádolják az Istent,
Hogy ember még röppülhet is fent
S bombákat szórhat gyors halálnak.

A gyávák ész nélkül rohannak,
Hogy ezt a romvárost ne lássák.
De mégse győz a rút enyészet,
Nézzék bár késő nemzedékek
A kores idők romantikáját.

A leghűbb város hősi lelke
Tán még nagyobb csodát is alkot,
Ha tépi vészek vércse csőre,
S tán több erővel áll előre,
Mint fürgetegben bűvös Alpok!

Sopron, 1944. december 6.

Felhasznált irodalom:

Bősze Balázs: Endrédy Zoltán Sándor. In: Aranykönyv 2002. Sopron, 2001. p. 226.

Magyar Katolikus Lexikon weboldala. Hozzáférés módja:

<http://lexikon.katolikus.hu/E/Endrédy.html> Letöltés ideje: 2016. 11. 07.

Gráberné Bősze Klára: Endrédy Zoltán Sándor élete és művei. In: Soproni füzetek '99. p. 210-216.

Kovács József László: A soproni parnasszus. Budapest, 2003. p. 202-207.

Németh Alajos: Papok a rács mögött. Budapest, 1991. 300 p.